

## Η απασχόληση δεν είναι διατηρήσιμη χωρίς ιδιωτικές επενδύσεις!

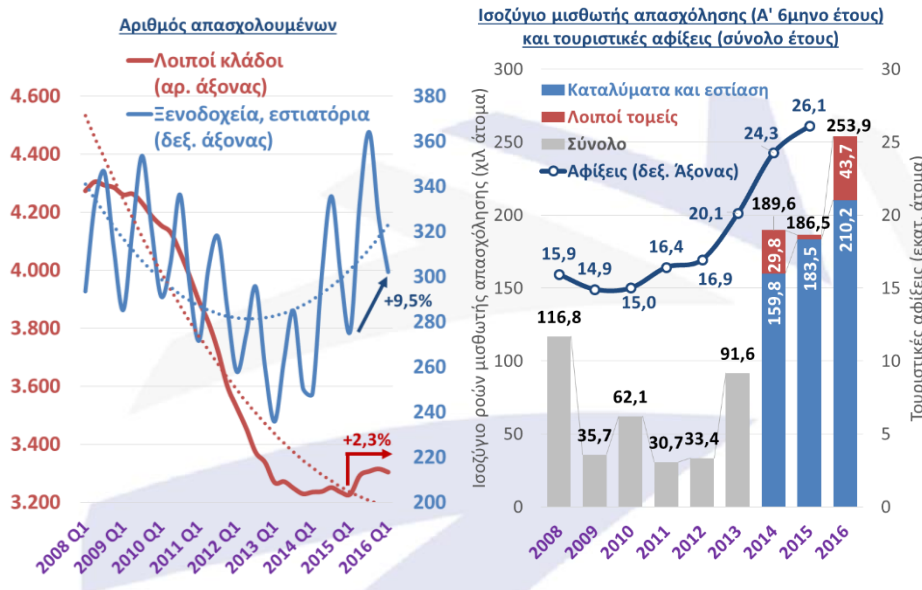
15/9/2016

### Επισκόπηση

- Η παρατηρούμενη μέχρι σήμερα μείωση της ανεργίας είναι συγκυριακή καθώς αποτυπώνει την επίδραση της αύξησης του τουρισμού κυρίως λόγω γεωπολιτικών εξελίξεων με δεδομένη τη βελτίωση του ανταγωνισμού, της δημιουργίας ευκαιριακών και χωρίς προοπτική θέσεων εργασίας στο δημόσιο τομέα, και τέλος της μείωσης του εργατικού δυναμικού λόγω μετανάστευσης και χρόνιας αποθάρρυνσης των ατόμων που ψάχνουν για δουλειά. Συνεπώς, η εξέλιξη αυτή δεν αρκεί για να ταυτοποιήσει την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο ενός προτύπου ανταγωνιστικής ανάπτυξης και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να υπερεκτιμάται. Πόσω δε μάλλον όταν η έξοδος από την ενεργό υπηρεσία οδηγεί σε ένα συνταξιοδοτικό καθεστώς χαμηλών αποδοχών. Οι αφίξεις τουριστών, πάντως, δεν μπορούν ενδεχομένως να συνεχίσουν να αυξάνουν με τον ίδιο ρυθμό όπως τα τελευταία χρόνια και οι επισκέπτες να τυγχάνουν ικανοποιητικής εξυπηρέτησης χωρίς επέκταση της προσφοράς υποδομών. Επίσης, το Δημόσιο δεν μπορεί να αυξάνει την απασχόληση κατά το δοκούν λόγω περιοριστικών δημοσιονομικών στόχων. Τέλος, το εργατικό δυναμικό δεν νοείται να συνεχίσει να συρρικνώνεται μέσω της μετανάστευσης στο εξωτερικό και της εξόδου από την αγορά εργασίας χωρίς μόνιμη βλάβη στις μακροπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, η διατηρήσιμη αύξηση της σταθερής απασχόλησης παραμένει ζητούμενο υψίστης προτεραιότητας. Όσοι πιστεύουν ότι η ανεργία θα συνεχίσει να μειώνεται από μόνη της, και σε αναντιστοιχία με την υφεσιακή πορεία μιας υπερφορολογούμενης ιδιωτικής οικονομίας, θα εκπλαγούν δυσάρεστα. Επείγει ο τερματισμός της ασκούμενης αδιέξοδης και ατελέσφορης οικονομικής πολιτικής, που αποθαρρύνει την δημιουργία μόνιμων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Χωρίς πραγματική αύξηση της απασχόλησης μέσω ιδιωτικών επενδύσεων, και χωρίς μείωση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας των επιχειρήσεων, τα προβλήματα ανεργίας θα ενταθούν, με τους νέους να μην μπορούν να αξιοποιήσουν τα προσόντα τους και να δημιουργήσουν οικογένειες στον τόπο τους, με την ζημιά για το μέλλον της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας να είναι ανυπολόγιστη.
- Η βιομηχανική παραγωγή συνεχίζει να επιδεικνύει ισχυρές τάσεις ανάκαμψης παρά την προϊούσα αποκλιμάκωση της οικονομικής δραστηριότητας, ενώ παρατηρείται και μια μικρή βελτίωση της αγοράς εργασίας κυρίως λόγω της αυξημένης τουριστικής δραστηριότητας. Η καλή πορεία των οικονομικών της γενικής κυβέρνησης υποστηρίζεται από την αύξηση των εσόδων, λόγω της αύξησης φόρων και εισφορών, περιλαμβανομένων εσόδων από την εντατικοποίηση των ελέγχων για αδήλωτη εργασία. Τέλος, παρά την αύξηση των δαπανών, ειδικά για παροχές και μισθοδοσία, το ταμειακό πλεόνασμα συνεχίζει να υποστηρίζεται, πέρα από την αύξηση των εσόδων, και από τις πάντα υψηλές ανεξόφλητες υποχρεώσεις προς την αγορά.
- Η δυνατότητα ταχείας και χωρίς υπερβολικό κόστος διάθεσης περιουσιακών στοιχείων σε αξιοπρεπή τιμή θα επιτρέψει σε πολλές ελληνικές επιχειρήσεις να εξεύρουν μετρητά ή δανειακά κεφάλαια, ώστε να αναδιρθρωθούν γρήγορα στην βάση επιχειρηματικών κριτηρίων καθώς και να καλύψουν υποχρεώσεις έναντι της αγοράς και του κράτους, γυρίζοντας έτσι σελίδα. Η αντιμετώπιση δυσλειτουργιών του σχετικού πλαισίου, όπως ο περιορισμένος χρόνος μεταφοράς ζημιών, οι διατάξεις περί αλληλέγγυας ευθύνης που αποθαρρύνουν νέους επενδυτές και νέα στελέχη διοίκησης, η διασαφήνιση της φορολογικής μεταχείρισης των διαγραφόμενων δανείων και υποχρεώσεων προς προμηθευτές, το πλαίσιο ασφάλισης όσων συμμετέχουν στη διοίκηση των επιχειρήσεων καθώς και το πλαίσιο ευθυνών στελεχών τραπεζών και δημοσίου που εμπλέκονται σε διαγραφές υποχρεώσεων σήμερα περιπλέκουν τη διαδικασία και αναπόφευκτα συμπίεζουν το επενδυτικό ενδιαφέρον. Η βελτίωση του σχετικού πλαισίου πρέπει, επίσης, να ενισχυθεί με την παρουσία στη διοίκηση των τραπεζών στελεχών με ηγετική ικανότητα, γνώση της ελληνικής πραγματικότητας και διάθεση να προσαρμόσουν σε αυτή τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.

## Φοβού τους Δαναούς και δώρα φέροντας!

Αριθμός απασχολούμενων – Σύνολο και Ξενοδοχεία, Εστιατόρια (ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Α' 3μηνο 2016) & Ισοζύγιο ροών μισθωτής απασχόλησης (Α' 6μηνο έτους) και τουριστικές αφίξεις (σύνολο έτους) (ΕΡΓΑΝΗ, Ιουν. 2016, ΤτΕ, 2015)



### Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης  
Chief Economist  
E: [mmassourakis@sev.org.gr](mailto:mmassourakis@sev.org.gr)  
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος  
Senior Advisor  
E: [mmitsopoulos@sev.org.gr](mailto:mmitsopoulos@sev.org.gr)  
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας  
Associate Advisor  
E: [printsipas@sev.org.gr](mailto:printsipas@sev.org.gr)  
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

### Η μείωση της ανεργίας και που οφείλεται

Μαζί με την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας που ξεκίνησε προς το τέλος του 2013, η εποχικά προσαρμοσμένη ανεργία άρχισε να μειώνεται σχεδόν γραμμικά, από το ιστορικά υψηλό 27.9% το Σεπτέμβριο του 2013 σε 23.4% τον Ιούνιο του 2016. Αν και οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 232.0 χιλ, οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν μόνο κατά 169.9 χιλ καθώς το εργατικό δυναμικό μειώθηκε κατά 62.1 χιλ. Αυτό, όμως, δεν οδήγησε σε αύξηση του μη ενεργού πληθυσμού, που αντίθετα μειώθηκε κατά 63.5 χιλ λόγω μείωσης του πληθυσμού κατά 125.6 χιλ. Πέραν των δημογραφικών εξελίξεων (μεταβολή των άνω των 15 και άνω των 74 ετών, θάνατοι κ.λπ., Πίνακας 1 και Διάγραμμα 1), οι αριθμοί αυτοί ενσωματώνουν όχι μόνον πιθανή αύξηση των συνταξιοδοτήσεων (στους 2.663.345 συνταξιούχους που κατέγραφε το σύστημα [Ήλιος τον Ιούλιο 2015](#) πρέπει να προστεθούν και οι αιτήσεις συνταξιοδότησης που δεν έχουν διεκπεραιωθεί ακόμα) και εξόδου από την αγορά εργασίας λόγω αποθάρρυνσης των μακροχρόνιων κυρίως ανέργων (στοιχεία ΟΑΕΔ δείχνουν σταθερή μείωση των μακροχρόνια ανέργων, κατά 37 χιλιάδες σε 499,7 χιλιάδες τον Ιούλιο 2016 από 536,3 χιλιάδες τον Ιούλιο 2015, όταν οι άνεργοι κάτω των 12 μηνών αυξήθηκαν κατά 58 χιλιάδες την ίδια περίοδο) αλλά, και, μετανάστευσης εκτός Ελλάδος (Διάγραμμα 2). **Εάν στην εξεταζόμενη περίοδο δεν είχε μειωθεί το εργατικό δυναμικό, το ποσοστό ανεργίας τον Ιούνιο του 2016 θα ήταν 24.4% (1-3675,0/4861,6), που σημαίνει ότι από τη μείωση της ανεργίας κατά 4,5 π.μ., οι 3,5 π.μ. βελτίωσης οφείλονται στην οικονομική δραστηριότητα και η 1 π.μ., ή 22%, στην πτώση του εργατικού δυναμικού.**

Επαναλαμβάνοντας την άσκηση και λαμβάνοντας υπόψη μεγαλύτερα του μηνός χρονικά διαστήματα και χρησιμοποιώντας μη εποχικώς διορθωμένα στοιχεία (για να αποφευχθεί η επίδραση των στατιστικών μεθόδων εποχικής διόρθωσης στα πρωτογενή στοιχεία, Πίνακας 2), προκύπτει ότι η ανεργία σε 12μηνη βάση (Ιούλιος- Ιούνιος), από 27.4% το 2013-14 περιορίζεται σε 24.2% το 2015-16. Από τις 3,2 π.μ. μείωσης, 2,6 π.μ. οφείλονται στην οικονομική δραστηριότητα και 0,6 π.μ., ή 19%, οφείλεται στην μείωση του εργατικού δυναμικού.

Μια άλλη παράμετρος που αξίζει να επισημανθεί είναι η επίδραση της μεταβολής της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα στη μείωση της ανεργίας. Χρησιμοποιώντας τριμηνιαία στοιχεία απασχόλησης ανά κλάδο της ελληνικής οικονομίας, προκύπτει ότι από το τελευταίο τρίμηνο του 2013 μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2016, η απασχόληση στο στενό δημόσιο τομέα (Δημόσια Διοίκηση, Άμυνα, Κοινωνική Ασφάλιση – χωρίς Υγεία, Εκπαίδευση), αφού μειώθηκε κατά 31,4 χιλ. μεταξύ δ' τριμήνου 2013 και 2014, μετά αυξήθηκε κατά 28,8 χιλ. μεταξύ δ' τριμήνου 2014 και α' τριμήνου 2015. **Θεωρώντας ότι η μεταβολή της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα αυξομειώνει τον αριθμό των ανέργων με το εργατικό δυναμικό να παραμένει αμετάβλητο, από τις 2,9 π.μ. μείωσης του ποσοστού ανεργίας στην περίοδο, οι 0,9 π.μ., ή το 31%, οφείλονται στην εξέλιξη της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα με την ανεργία χωρίς το δημόσιο τομέα να διαμορφώνεται στο 25.5% στο α' τρίμηνο του 2016 έναντι του καταγεγραμμένου ποσοστού 24.9%. (Πίνακας 3).**

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι ένα μεγάλο μέρος της μείωσης της ανεργίας στην περίοδο που εξετάζουμε, της μείωσης του εργατικού δυναμικού και της επίπτωσης της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα, οφείλεται και στη μεγάλη αύξηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας, στο οποίο περιλαμβάνεται και η αναλογικά μεγάλη και με μικρότερες εποχικές διακυμάνσεις απασχόληση στην εστίαση, η οποία εξυπηρετεί το μόνιμο πληθυσμό της χώρας όλο το χρόνο (Διάγραμμα 3). Παράλληλα, η πλέον μακροχρόνια υψηλή ανεργία των νέων, οι αθρόες αποχωρήσεις ατόμων μέσης και ανώτερης ηλικίας από την αγορά εργασίας την περίοδο 2011-2014 λόγω πρόωρων συνταξιοδοτήσεων τα τελευταία χρόνια αλλά και, πλέον, η ανάγκη ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας να παραμένουν στην αγορά εργασίας για να αποφεύγουν τη φτωχοποίηση καταγράφονται στην εξέλιξη του ανενεργού πληθυσμού. (Διάγραμμα 4).

Από το 2012 μέχρι το 2015, οι αφίξεις τουριστών στην χώρα μας αυξήθηκαν κατά 55%, από 16,9 εκατ. σε 26,1 εκατ. αντιστοίχως. Η αύξηση αυτή, αν και σχετίζεται σε κάποια βαθμό με τη βελτίωση της

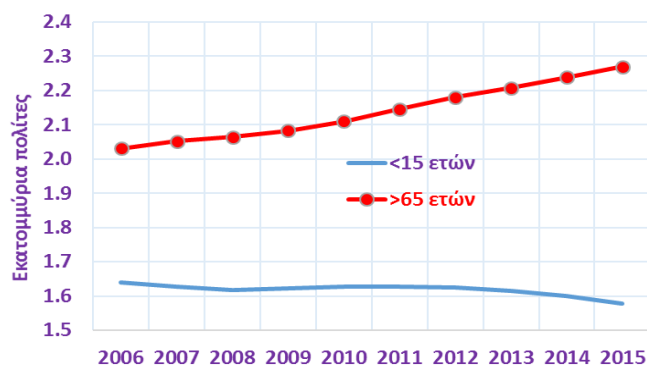
### Πίνακας 1: Πληθυσμός ηλικίας 15 – 74 κατά κατάσταση απασχόλησης

(ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Ιούνιος 2016)

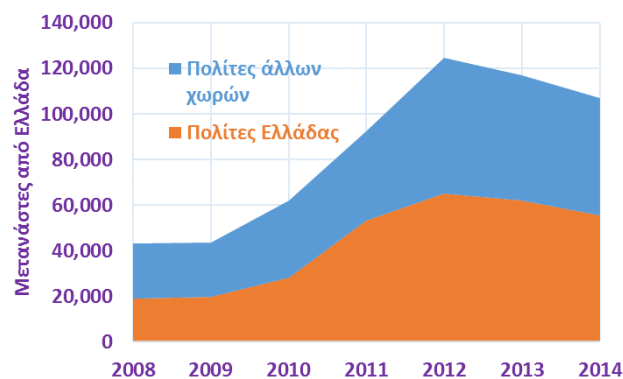
	(χιλ. άτομα)	Πλη- θυσμός	Εργ. δυναμικό	Απασχο- λούμενοι	Άνεργοι	Μη ενεργοί	Ποσοστό ανεργίας
Σεπ. 2013		8.174,2	4.861,6	3.505,1	1.356,5	3.312,6	27,9%
Μάιος 2016		8.048,6	4.799,5	3.675,0	1.124,5	3.249,1	23,4%
<b>Μεταβολή</b>		<b>-125,6</b>	<b>-62,1</b>	<b>169,9</b>	<b>-232,0</b>	<b>-63,5</b>	<b>-4,5 π.μ.</b>

\* Εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία

### Διάγραμμα 1: Πληθυσμός Ελλάδας κάτω των 15 ετών και άνω των 65 ετών (Eurostat, 2015)



### Διάγραμμα 2: Μετανάστευση από Ελλάδα (Eurostat, 2014)



### Πίνακας 2: Πληθυσμός ηλικίας 15 – 74 κατά κατάσταση απασχόλησης

(ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Ιούνιος 2016)

	(χιλ. άτομα)	Πλη- θυσμός	Εργ. δυναμικό	Απασχο- λούμενοι	Άνεργοι	Μη ενεργοί	Ποσοστό ανεργίας
Ιουλ 2013 – Ιουν 2014		8.160,2	4.820,8	3.499,5	1.321,3	3.339,5	27,4%
Ιουλ 2014 – Ιουν 2015		8.109,3	4.781,1	3.555,0	1.226,1	3.328,2	25,6%
Ιουλ 2015 – Ιουν 2016		8.066,0	4.793,4	3.633,2	1.160,2	3.272,6	24,2%
<b>Μεταβολή 2015 / 2014</b>		<b>-51,0</b>	<b>-39,7</b>	<b>55,5</b>	<b>-95,2</b>	<b>-11,3</b>	<b>-1,8 π.μ.</b>
<b>Μεταβολή 2016 / 2015</b>		<b>-43,3</b>	<b>12,3</b>	<b>78,3</b>	<b>-66,0</b>	<b>-55,6</b>	<b>-1,4 π.μ.</b>
<b>Μεταβολή 2016 / 2014</b>		<b>-94,3</b>	<b>-27,4</b>	<b>133,8</b>	<b>-161,1</b>	<b>-66,9</b>	<b>-3,2 π.μ.</b>

\* Μη προσαρμοσμένα εποχικά στοιχεία

ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, είναι κυρίως αποτέλεσμα εξωγενών γεωπολιτικών εξελίξεων που επηρεάζουν θετικά το τουριστικό προϊόν της χώρας, υπεραντισταθμίζοντας την αρνητική επίπτωση από την εγχώρια ύφεση των εισοδημάτων. Είναι ενδεικτικό ότι στο σύστημα Εργάνη, οι καθαρές προσλήψεις στο α' εξάμηνο του 2016 είναι κατά 58,4 χιλ. υψηλότερες εκείνων του α' εξαμήνου του 2014 (Διάγραμμα πρώτης σελίδας & 5-6). Εάν, όμως, τα μεγέθη προσαρμοσθούν για την αύξηση της απασχόλησης στο τουρισμό (δηλαδή, καταλύματα και εστίαση που αφορά όμως τόσο τους επισκέπτες όσο και τους μόνιμους κατοίκους της χώρας, αλλά όχι το σημαντικότερο απασχόλησης λιανικό εμπόριο που και αυτό επηρεάζεται από την τουριστική κίνηση), τότε η αύξηση των καθαρών προσλήψεων στη περίοδο περιορίζεται σε 22,7 χιλ. Αυτή είναι η βελτίωση που μπορεί να υποστηριχθεί ότι οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε εγχώριους παράγοντες, και αποτυπώνει καλύτερα την πρόοδο στον τομέα της αύξησης των ευκαιριών απασχόλησης και, κατά συνέπεια, της μείωσης της ανεργίας. Παρόμοια είναι η αποτύπωση εάν χρησιμοποιηθούν στοιχεία ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Διαγρ. 7). Και πάλι, η αύξηση της απασχόλησης μεταξύ α' τριμ. 2015 και α' τριμ. 2016 διαμορφώνεται σε 101,9 χιλ άτομα ή +2,9%, με την απασχόληση στον τουρισμό (καταλύματα και εστίαση) κατά 26,2 χιλ άτομα ή +9,5% και στην υπόλοιπη οικονομία κατά 75,7 χιλ άτομα ή μόνο κατά +2,3%.

Λαμβάνοντας υπόψη όλους τους ανωτέρω παράγοντες μπορεί, grosso modo, να υποστηριχθεί ότι η αύξηση της απασχόλησης που οφείλεται σε αυτή την ίδια την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας είναι μάλλον περιορισμένη και, εν πολλοίς, εξαρτώμενη από εξωγενείς παράγοντες που είναι αβέβαιοι ως προς την ένταση και τη διάρκειά τους. Ο τουρισμός δρα προς το παρόν ως αντίβαρο στην υφεσιακή πορεία λόγω της υπερφορολόγησης της ιδιωτικής οικονομίας και της εξασθένησης των εισοδημάτων, κάτι που μπορεί να αναστραφεί ανά πάσα στιγμή. Δεν πρέπει, όμως, να εκλαμβάνουμε την αύξηση της απασχόλησης λόγω τουρισμού, η οποία χαρακτηρίζεται από έντονη εποχικότητα και συχνά χαμηλές αμοιβές ειδικά σε 12μηνη βάση, ως ένδειξη ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας και να επαναπαυόμεθα. Οι καλύτερες μέρες δεν θα έλθουν από μόνες τους χωρίς να επιταχύνουμε την εφαρμογή του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής και μεταρρυθμίσεων, με παράλληλη αλλαγή στο μείγμα πολιτικής προς την κατεύθυνση της μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης των συνεπών φορολογουμένων και των οργανωμένων δυναμικών επιχειρήσεων και της ανάκαμψης της ιδιωτικής επενδυτικής δραστηριότητας. Συνεπώς, είναι απολύτως απαραίτητο να εκμεταλλευθούμε το περιθώριο που μας δίνει η σχετικά καλή πορεία του τουρισμού, καθώς η μακρόχρονη και οδυνηρή αλλαγή του προτύπου ανάπτυξης προς πιο εξωστρεφείς δραστηριότητες απαιτεί μεγάλη προσπάθεια και επιμονή.

### Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

**Βιομηχανική παραγωγή:** Θετικά συνέχισε να κινείται η βιομηχανική παραγωγή τον Ιούλιο του 2016, με τον γενικό δείκτη να καταγράφει άνοδο +4,1% (Διάγραμμα 8), κυρίως λόγω της αύξησης της παραγωγής στη μεταποίηση (+9,2%). Το διάστημα Ιαν-Ιουλ 2016 σημειώθηκε αύξηση +2,3%, έναντι μείωσης -0,3% το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι. Ειδικότερα στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών, η παραγωγή αυξήθηκε κατά +9,8% και συνολικά κατά το πρώτο 7μηνο του έτους κατά +3,8%, με τους κλάδους τροφίμων (+4,5%), χημικών (+8%), μη μεταλλικών ορυκτών (+13,9%) και βασικών μετάλλων (+3,8%) να εμφανίζουν αξιόλογη δυναμική.

**Προϋπολογισμός γενικής κυβέρνησης:** Τον Ιούλιο το ταμειακό πρωτογενές αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης διαμορφώθηκε σε €4 δις, με τη βελτίωση σε σύγκριση με το 2015 να υποχωρεί από τα €3 δις περίπου στα €2,5 δις κυρίως λόγω της απότομης βελτίωσης του ταμειακού πλεονάσματος του Ιουλίου 2015, λόγω στάσης πληρωμών του κράτους εν μέσω επιβολής των capital controls. Η εξέλιξη αυτή υποστηρίζεται μεταξύ άλλων από την αύξηση, σε σχέση με το 2015, των εσόδων των έμμεσων φόρων (συνολική βελτίωση €1,7 δις.), την αύξηση των άμεσων φόρων (+€445 εκατ. στο 7μηνο), τα αυξημένα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές που καταγράφουν τα ασφαλιστικά

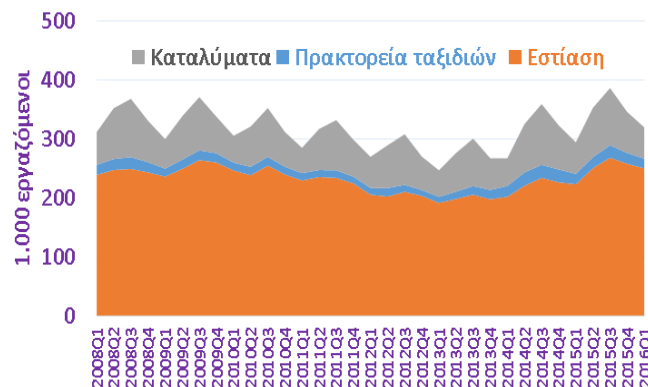
**Πίνακας 3: Ποσοστό ανεργίας χωρίς την επίδραση της Δημόσιας Διοίκησης (ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Α' 3μηνο 2016)**

	Δ' 3μηνο 2013	Δ' 3μηνο 2014	Δ' 3μηνο 2015	Α' 3μηνο 2016
Σύνολο απασχολούμενων	3.479,9	3.535,3	3.641,7	3.606,3
Απασχολούμενοι στο δημόσιο τομέα*	328,2	296,8	330,7	325,6
Σύνολο ανέργων	1.337,2	1.245,9	1.174,7	1.195,1
% ανεργίας	27,8%	26,1%	24,4%	24,9%
Απασχόληση χωρίς την επίδραση του δημοσίου	3.490,9	3.566,7	3.607,8	3.577,1
% ανεργίας χωρίς την επίδραση του δημοσίου	27,5%	25,4%	25,1%	25,5%

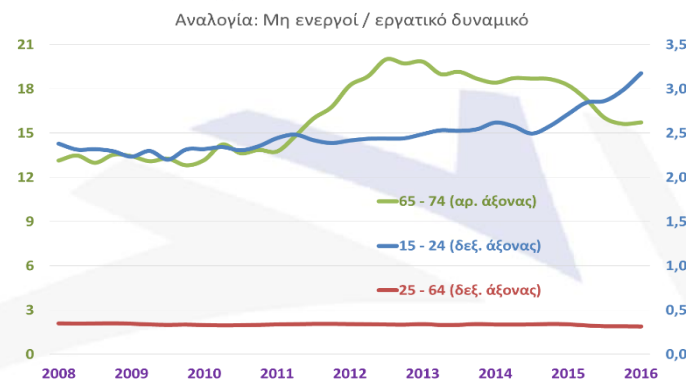
\* Απασχόληση στον κλάδο Ξ: Δημόσια διοίκηση, άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση

Σημ.: Για τον υπολογισμό του ποσοστού ανεργίας χωρίς την επίδραση της δημόσιας διοίκησης προστίθεται στο σύνολο των ανέργων η μεταβολή σε σύγκριση με το αντίστοιχο 3μηνο του προηγούμενου έτους της απασχόλησης στη δημόσια διοίκηση.

**Διάγραμμα 3: Απασχόληση σε καταλύματα, εστίαση, λιανικό εμπόριο και υπηρεσίες ταξιδιών στην Ελλάδα. (Eurostat, Q1 2016).**



**Διάγραμμα 4: Μη ενεργός πληθυσμός ανά ηλικία (ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Α' 3μηνο 2016)**



ταμεία (βελτίωση €737 εκατ., Πίνακας 4) και (σταθερά) τα αυξημένα έσοδα €1,4 δις της κεντρικής κυβέρνησης (αντί ελλείμματος €359 εκατ. το 2015) από έσοδα μεταβιβάσεων εκ φορέων εκτός γενικής κυβέρνησης (αυξημένο μέρος ΤτΕ και αυξημένα έσοδα από Ε.Ε.). Οι εξελίξεις αυτές συμπλήρωσαν, για άλλο ένα μήνα, τη μικρή μείωση των δαπανών για συντάξεις (μείωση €234 εκατ.), την οποία όμως υπερκάλυψε η άνοδος άλλων δαπανών όπως των δαπανών κοινωνικών παροχών (αύξηση €789 εκατ.) και την, πλέον, μικρή αλλά αισθητή αύξηση των αμοιβών προσωπικού στο δημόσιο (+€111 εκατ., εκ των οποίων τα 92 είναι μισθοί), η οποία μάλιστα αύξηση εντοπίζεται κυρίως στον Ιούλιο (Διάγραμμα 9). Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το [Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού](#) του Ελληνικού Δημοσίου ειδικά τον Ιούλιο 2016 υπήρξε μια αύξηση 1,5% (ή περίπου 10.000 άτομα, Διάγραμμα 10) σε σχέση με τον Ιούλιο 2015 στον αριθμό των μισθοδοτούμενων του δημοσίου, κυρίως λόγω αύξησης εκτάκτων και ειδικών κατηγοριών απασχόλησης, η οποία μπορεί να εξηγήσει μέρος της αύξησης κατά 5% των δαπανών μισθοδοσίας του Ιουλίου 2016 σε σχέση με τον Ιούλιο 2015. Στη θετική πορεία των εσόδων συνεισφέρουν οι αυξήσεις φόρων και εισφορών που θεσπίστηκαν το καλοκαίρι του 2015, αλλά και η εκ νέου εντατικοποίηση των ελέγχων για αδήλωτη εργασία που έχουν στηρίξει τα έσοδα των ασφαλιστικών ταμείων. Οι οφειλές του κράτους προς την ιδιωτική οικονομία υποχωρούν τον Ιούλιο 2016 κατά €351 εκατ., διατηρώντας όμως την αύξηση από το Δεκέμβριο 2015 σε υψηλό επίπεδο (+€898 εκατ.). Υπενθυμίζεται ότι από το Δεκέμβριο του 2015 προστίθενται και οι μη εκκαθαρισμένες επιστροφές φόρων. Την ίδια στιγμή τον Ιούλιο η δημιουργία νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών από τους πολίτες υποχώρησε για δεύτερο συνεχόμενο μήνα, με €811 εκατ. αντί άνω των €1,2 δις τους δυο προηγούμενους μήνες, και με το ποσό αυτό να περιλαμβάνει τόσο νέες φορολογικές όσο και ασφαλιστικές υποχρεώσεις.

**Κύκλος εργασιών στον τομέα του τουρισμού:** Η υποχώρηση των τουριστικών εισπράξεων που σημειώθηκε το Α' 6μηνο του 2016 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα το 2015 (-5,8%), αποτυπώνεται και στον δείκτη κύκλου εργασιών στον τομέα του τουρισμού της ΕΛΣΤΑΤ, ο οποίος το Β' 3μηνο του 2016 παρουσίασε μείωση κατά -1,1%, ενώ ο μέσος δείκτης του Α' 6μήνου του 2016 υποχώρησε κατά -4,3%. Πάντως, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Ναυτιλίας για την ακτοπολική κίνηση, καθώς και του ΣΕΤΕ για τις αεροπορικές αφίξεις, δείχνουν αύξηση (+6,9% το διάστημα Ιαν – Αυγ 2016 και +6,4% το διάστημα Ιαν – Ιουλ 2016 αντίστοιχα), λόγω κρατήσεων της τελευταίας στιγμής, οι οποίες εκτιμάται ότι θα αντιστρέψουν την πτωτική τάση του Α' 6μήνου.

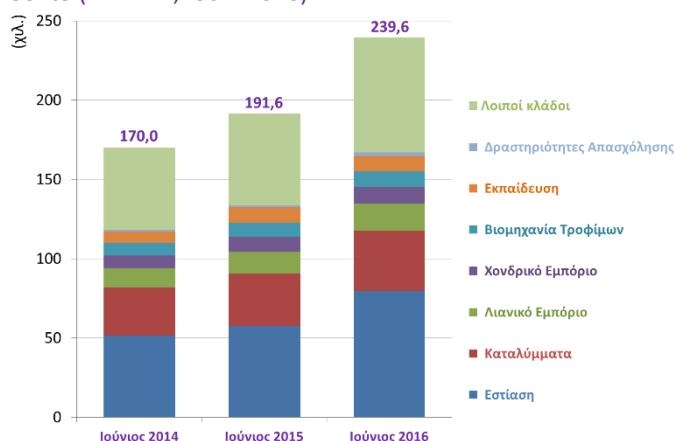
**Οικοδομική δραστηριότητα - Κατασκευές:** Μείωση -26,1% σημείωσε ο όγκος που αντιστοιχεί στις εκδοθείσες άδειες ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας τον Ιούνιο του 2016 (-22,2% το διάστημα Ιαν – Ιουν 2016, Διάγραμμα 11). Σε όλες τις περιφέρειες σημειώθηκε μείωση εκτός από τη Θεσσαλία (+74,3%), τη Δυτική Ελλάδα (+8,9%) και την Αττική (+32,2%). Αντίθετα, ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές σημείωσε άνοδο +9,7% το Β' 3μηνο του 2016, ως αποτέλεσμα της αύξησης της παραγωγής κατά +11,4% στα μεγάλα έργα και κατά +7,7% στα κτίρια, ενώ ο μέσος δείκτης παραγωγής στις κατασκευές κατά το Α' 6μηνο του 2016 εμφανίζει αύξηση +0,3% (-1,5% στα μεγάλα έργα και +2,7% στα κτίρια).

**Άδειες κυκλοφορίας αυτοκινήτων:** Κατά +14,1% αυξήθηκε ο αριθμός νέων αδειών κυκλοφορίας αυτοκινήτων τον Αύγουστο του 2016 και +13% συνολικά το διάστημα Ιαν – Αυγ 2016, με τις θετικές προδοκίες για τον τουρισμό να συμβάλλουν θετικά σε αυτή την εξέλιξη.

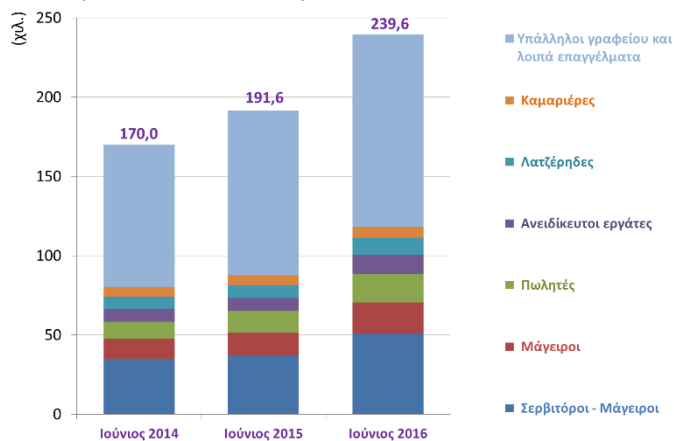
**Εμπόδια στη μεταβίβαση μεριδίων και αναδιάρθρωση δανείων επιχειρήσεων**

Δυστυχώς, παρόλο που σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν υπάρξει βελτιώσεις τα τελευταία χρόνια, τα κόστη συναλλαγών παραμένουν στην Ελλάδα είτε υψηλά είτε αβέβαια, κάτι που για την αγορά τουλάχιστον ισοδυναμεί με υψηλό κόστος, είτε και τα δυο. Ήδη έχει γίνει εκτενής αναφορά στη σημασία αυτής της στρέβλωσης στην αγορά ακινήτων ([Δελτίο 5/5/2016](#)). Αλλά τα σχετικά προβλήματα επεκτείνονται και σε όλο το φάσμα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και λειτουργίας της αγοράς. Ενδεικτικά, σε ό,τι αφορά τη μεταβίβαση μετοχών και εταιρικών μεριδίων, εκτός της υπεραξίας

**Διάγραμμα 5: Προσλήψεις ανά κλάδο κατά τον μήνα Ιούνιο (ΕΡΓΑΝΗ, Ιουν. 2016)**



**Διάγραμμα 6: Προσλήψεις ανά επάγγελμα κατά τον μήνα Ιούνιο (ΕΡΓΑΝΗ, Ιουν. 2016)**



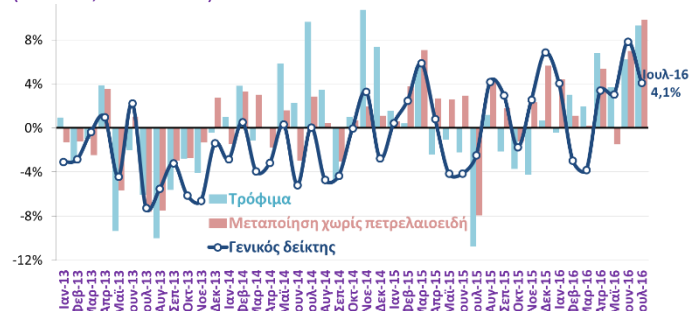
**Διάγραμμα 7: Μεταβολή απασχόλησης Α' 3μηνο 2016 / Δ' 3μηνο 2013 κατά κλάδο (ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Α' 3μηνο 2016)**



(Άρ 42, 43 Ν4712/2013, ΠΟΛ 1032/2015) που φορολογείται με 15% για φυσικά πρόσωπα και με 29% για επιχειρήσεις (και όσους μετόχους – φυσικά πρόσωπα έχουν εμπλακεί σε πάνω από 2 ομοειδείς κατά το άρθρο 21 ΚΦΕ πράξεις), υπάρχουν, ενδεικτικά, για τις μη κεφαλαιουχικές εταιρείες και μικροέξοδα όπως το ταμείο Νομικών (0,5% μεταβιβαζόμενης αξίας), ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων (1%) και το παράβολο €8 για το Πρωτοδικείο. Αντίστοιχα, για κεφαλαιουχικές επιχειρήσεις τα επιπλέον έξοδα πέρα από διάφορα παράβολα ύψους περίπου €150 υπάρχει και η αμοιβή συμβολαιογράφου (1,3%). Για ορισμένες (άτυπες) περιπτώσεις επιχειρήσεων, από την άλλη, μπορεί να αποτελέσει μεγαλύτερο πρόβλημα η πρόβλεψη να φορολογείται ως αξία αγοράς εταιρικού μεριδίου η μεγαλύτερη, μεταξύ της συμφωνημένης τιμής και των ιδίων κεφαλαίων. Αυτό μπορεί να δημιουργεί πρόβλημα ειδικά στην περίπτωση στην οποία τα ίδια κεφάλαια δεν αντικατοπτρίζουν μια μειωμένη λόγω της κρίσης και έλλειψης ρευστότητας στην αγορά αγοραία αξία, με αποτέλεσμα την καταβολή υπερβολικά υψηλού φόρου για το πραγματικό τίμημα μιας συναλλαγής. Αντίστοιχα, η δυνατότητα συμψηφισμού ζημιών από κεφάλαιο για φυσικά πρόσωπα για 5 έτη είναι μια θετική εξέλιξη, αλλά ενδέχεται να μην καλύπτει ειδικά τις ανάγκες επενδυτών όπως οι business angel, που μερικές φορές χρειάζονται περισσότερη χρονική ευελιξία και οπωσδήποτε σε ευρύτερο πλαίσιο το γεγονός ότι η πρωτοφανής, ιστορικά, διάρκεια της κρίσης καθιστά αυτό το όριο υπερβολικά σύντομο για έναν πολύ μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων. Επιπλέον, πρόσφατη μελέτη του ΤΧΣ ως προς τα εμπόδια επίλυσης των ΝPL's αναγάγει το ζήτημα της 5ετούς, μόνο, δυνατότητας συμψηφισμού των ζημιών ως κεντρικό εμπόδιο εκκαθάρισης τους από τις τράπεζες, πλέον άλλων φορολογικών και διοικητικών εμποδίων και ασαφειών. Ένα επιπλέον και σημαντικό εμπόδιο στις αναδιρθρώσεις προκύπτει από το γεγονός ότι χάνεται πολύ εύκολα η δυνατότητα μεταφοράς αυτών των ζημιών όταν μια εταιρεία πωλείται, μετασηματίζεται ή τεμαχίζεται, κάτι που όμως συμβαίνει συνήθως στα πλαίσια ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήδη από το 2005 συστήνει ρητά τη διευκόλυνση της μεταβίβασης της ιδιοκτησίας επί μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, πέραν των αλλαγών στα πλαίσια αναδιάρθρωσης και λύσης με στόχο τη δημιουργία ενός πιο ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Στην Ελλάδα καταγράφονται επίσης σημαντικές φορολογικές επιβαρύνσεις, θεσμικές αβεβαιότητες και γκρίζες ζώνες που σχετίζονται με την αναδιάρθρωση επιχειρήσεων και τη μεταβίβαση κόκκινων δανείων, πέρα των προβλημάτων του πτωχευτικού συστήματος της Ελλάδας (Δελτίο 5/11/2015). Οπωσδήποτε η πρόβλεψη του άρθρου 62 του Ν. 4389/16, που διασαφηνίζει ότι η διαγραφή χρέους δεν αποτελεί φορολογητέα δωρεά (αναμένεται όμως ακόμα η σχετική εγκύκλιος) αποτελεί μια σημαντική και θετική εξέλιξη. Όμως παραμένουν άλλα άλλα ζητήματα τα οποία εκτείνονται από την επιβολή χαρτοσήμων έως το ζήτημα της επιστροφής φόρων εισοδήματος και ΦΠΑ που έχουν καταβληθεί από επιχείρηση που διαγράφει απαίτηση που έχει έναντι χρεοκοπημένου πελάτη της ο οποίος αναδιρθρώνεται (σημειώνεται ότι μελέτη του ΔΝΤ έχει καταγράψει ως θετική τη σχετική μεταρρύθμιση στην Πορτογαλία που προβλέπει ακριβώς την επιστροφή του φόρου που αναλογεί στη διαγραφή απαίτησης σε τέτοιες περιπτώσεις). Ακόμα μεγαλύτερη σημασία έχει το γεγονός ότι παραμένει και η αδυναμία αξιωματούχων στο δημόσιο να διαγράψουν οφειλές από φόρους και εισφορές στα πλαίσια μιας συμφωνίας αναδιάρθρωσης, γεγονός που αποτρέπει την επίτευξη συμφωνίας με ιδιώτες πιστωτές μιας επιχείρησης που έχει οφειλές προς το κράτος, ακόμα και σε περιπτώσεις στις οποίες επιχειρήσεις θα μπορούσαν να ανακάμψουν μετά από μια ουσιαστική αναδιάρθρωση χρέους. Σημειώνεται επίσης ότι δεν έχει επιλυθεί ούτε το ζήτημα της ποινικής ευθύνης όσων αξιωματούχων τραπεζών εγκρίνουν τη διαγραφή χρέους στα πλαίσια ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης. Μάλιστα, αυτό το ζήτημα παραμένει τη στιγμή που παραμένει σε εκκρεμότητα το ζήτημα επαναστελέχωσης μεγάλου μέρους των διοικήσεων των τραπεζών και παρά την κρισιμότητα της συγκυρίας που απαιτεί ικανότητα, γνώση της ελληνικής πραγματικότητας και διάθεση αναζήτησης χρήσιμων λύσεων για το

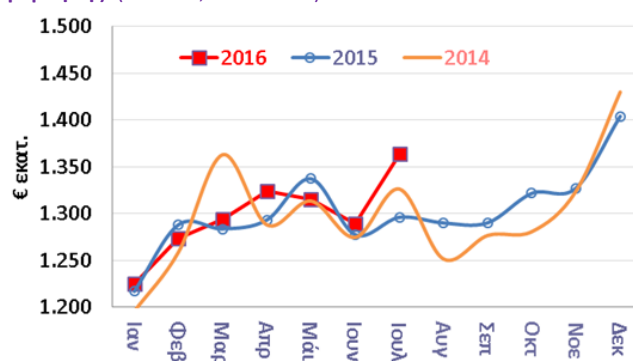
Διάγραμμα 8: Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής (ΕΛΣΤΑΤ, Ιουλ. 2016)



Πίνακας 4: Στοιχεία προϋπολογισμού φορέων της γενικής κυβέρνησης. (Υπ. Οικ., Ιούλ. 2016)

Στοιχεία Υπ. Οικονομικών	Ιανουάριος-Ιούλιος		
€ εκατ.	2015	2016	Δ%
<b>Νομικά πρόσωπα</b>			
Ίδια έσοδα	977	1.219	24,8%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	997	2.489	149,6%
Δαπάνες	2.072	1.852	-10,6%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-1.548	-1.295	-16,3%
<b>Ασφαλιστικά ταμεία</b>			
Ίδια έσοδα	10.778	11.656	8,1%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	7.901	9.298	17,7%
Δαπάνες	19.192	19.910	3,7%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-8.414	-8.244	-2,0%
<b>Τοπική αυτοδιοίκηση</b>			
Ίδια έσοδα	1.207	1.474	22,1%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	1.736	1.641	-5,5%
Δαπάνες	2.931	3.054	4,2%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-1.724	-1.580	-8,4%

Διάγραμμα 9: Δαπάνες για αμοιβές προσωπικού γενικής κυβέρνησης. (Υπ. Οικ., Ιούλ. 2016)



Διάγραμμα 10: Ανθρώπινο δυναμικό στο σύνολο του δημοσίου τομέα (Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου, Αύγ. 2016)



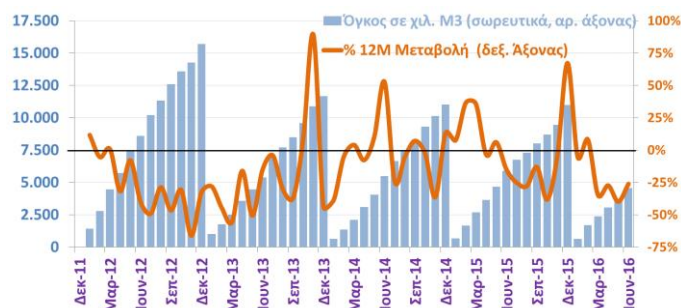
σύνολο της οικονομίας, ολοκληρώνοντας έτσι ένα πλέγμα εμποδίων στην αναδιάρθρωση του χρέους αρκετών επιχειρήσεων που θα μπορούσαν να διασωθούν.

Ένα υποτιμημένο, αλλά μείζον, εμπόδιο στη μεταβίβαση μεριδίων επιχειρήσεων από ιδιοκτήτες που δεν μπορούν πλέον να εξασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία τους σε νέους μετόχους, που έχουν την οικονομική δύναμη να στηρίξουν την αναδιάρθρωση μιας εταιρείας, αποτελεί η «αλληλέγγυα» ευθύνη των μετόχων για ασφαλιστικές (Άρ. 31 Ν 4321/2015) και φορολογικές υποχρεώσεις (Άρ. 50 & 3-4 του Ν. 4174/2013, ΚΦΔ με όριο όμως τις απολήψεις κερδών της τελευταίας, πριν την εκκαθάριση, τριετίας). Το πρακτικό αποτέλεσμα της προσέγγισης που έχει υιοθετήσει η νομοθεσία είναι ότι καλόπιστοι επιχειρηματίες που όμως θέλουν να αναλάβουν μόνο τον εμπορικό κίνδυνο που αναλογεί στην επιχειρηματική τους απόφαση αποθαρρύνονται από την επένδυση σε επιχειρήσεις προς αναδιάρθρωση. Οι επιχειρηματίες αυτής της κατηγορίας εύλογα δεν επιθυμούν να εκτεθούν σε απεριόριστη ευθύνη έως το σύνολο της προσωπικής τους περιουσίας και του καθαρού τους ποινικού μητρώου -σε μια εποχή που η πλειοψηφία των επιχειρήσεων έχει μικρότερα ή μεγαλύτερα ζητήματα με τις υποχρεώσεις της ακριβώς λόγω της πρωτοφανούς κρίσης την οποία δεν προκάλεσε η αγορά, αλλά η πολιτική. Η ορθή προσέγγιση να περιοριστεί η αλληλέγγυα ευθύνη για τις ασφαλιστικές εισφορές με την υιοθέτηση του περιορισμού της έκθεσης του απλού μετόχου που υπάρχει για τις φορολογικές υποχρεώσεις αποπειράθηκε, ήδη, δυο φορές αν και τελικά δεν ψηφίστηκε. Ένα αντίστοιχο ζήτημα αποτελεί η πρόβλεψη του Ν4174/13 για μη διακοπή της ποινικής δίωξης σε διευθυντές επιχειρήσεων ακόμα και όταν εξοφλούνται χρέη προς το δημόσιο – κάτι που μειώνει το κίνητρο εκχώρησης εταιρικών μεριδίων σε νέο μέτοχο που εισφέρει κεφάλαια ακριβώς για την εξόφληση υποχρεώσεων προς το δημόσιο. Αντίστοιχα, παραμένει και η ευθύνη των διευθυντών που θα αναλάβουν μια επιχείρηση σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης, γεγονός που αποτελεί σοβαρό αντικίνητρο να αναλάβουν μια τέτοια θέση. Τα ζητήματα αυτά συνεχίζουν να παραμένουν άλυτα επί της ουσίας την ώρα που με το νέο ασφαλιστικό προκύπτουν σειρά πρακτικών προβλημάτων που αφορούν την ασφάλιση των μελών ΔΣ εταιρειών, είτε ως αυτοαπασχολούμενων, είτε ως μισθωτών είτε ταυτόχρονα και με τις δυο ιδιότητες, εξέλιξη που μπορεί, σε μια εποχή ταχύτατου brain drain, να καταστήσει ακόμα πιο δύσκολη την ευχέρεια εξερεύνησης κατάλληλων διευθυντών και μελών ΔΣ που θα ηγηθούν αναδιարθρωμένων, και μη, επιχειρήσεων στη χώρα μας.

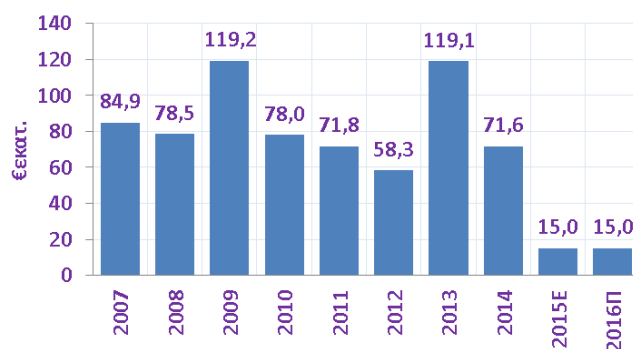
Η καταβολή νέων κεφαλαίων για την ενίσχυση μιας εταιρείας στα πλαίσια σχεδίου αναδιάρθρωσης (την αυξανόμενη ανάγκη της οποίας δείχνει η σταθερή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου των εταιρειών, σύμφωνα με στοιχεία των δημοσιευμένων ισολογισμών) επίσης επιβαρύνεται ακόμα με τον φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου (ΦΣΚ) 1%, παρά την θετική εξέλιξη κατάργησης αυτού του αναχρονιστικού φόρου για τις συστάσεις νέων επιχειρήσεων με το Ν4254/2014. Θυμίζουμε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συστήνει την κατάργηση αυτού του φόρου εδώ και 10 χρόνια. Έτσι, παρόλο που πλέον τα έσοδα του είναι ελάχιστα μετά την εφαρμογή του Ν4254/2014 και αν εξαιρεθούν οι μεγάλες αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου που οδήγησαν σε μια πρόσκαιρη ανάκαμψη των εσόδων του φόρου την περίοδο 2012-13 (Διάγραμμα 12), ο φόρος αυτός μένει ως άλλο ένα εμπόδιο στην προσέλκυση κεφαλαίων για τη διάσωση επιχειρήσεων.

Εμπόδια που θέτει η Ελλάδα στη μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού καταγράφονται σε όποια σημεία και αν πιάσεις το Ελληνικό θεσμικό πλαίσιο: Μελέτη της KPMG για το κόστος μεταβίβασης οικογενειακών επιχειρήσεων καταγράφει ότι στην περίπτωση μεταβίβασης οικογενειακής επιχείρησης αξίας €10 εκατ. στην επόμενη γενεά είτε μέσω κληρονομιάς είτε μέσω δωρεάς σε τέκνο (Διάγραμμα 13) η Ελλάδα αριστεύει για άλλη μια φορά στον φοροπρωταθλητισμό, συγκρινόμενη με τις άλλες χώρες της Ε.Ε. Στο τέλος, τα φορολογικά και διαδικαστικά αντικίνητρα για μεταβιβάσεις κεφαλαίου πλήττουν τα δημόσια έσοδα, όπως δείχνει η υποχώρηση των σχετικών εσόδων του κράτους (Διάγραμμα 14).

**Διάγραμμα 11: Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα – όγκος που αντιστοιχεί στις εκδοθείσες άδειες (ΕΛΣΤΑΤ, Ιουν. 2016)**



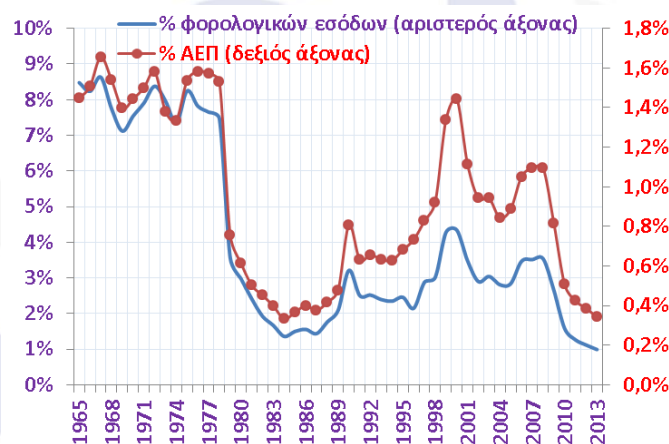
**Διάγραμμα 12: Έσοδα από Φόρο Συγκέντρωσης Κεφαλαίου Άρ. 17-31 Ν1676/86 (Πηγή: Προϋπολογισμοί 2009-2016, Υπ.Οικ.)**



**Διάγραμμα 13: Φορολόγηση μεταβίβασης οικογενειακής επιχείρησης αξίας €10 εκατ. στην επόμενη γενεά (KPMG-EBF European Family Business Tax Monitor 2016, έκθεση 2014)**



**Διάγραμμα 14: Έσοδα κατά οικονομικό έτος από φόρους μεταβίβασης κεφαλαίου (Πηγή: ΟΟΣΑ, βάση δεδομένων φόρων)**



## Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

<b>Ενεργητικό</b> € 435 δισ. 72% συνόλου*	<b>Ίδια κεφάλαια</b> € 58 δισ. 44% συνόλου*	<b>Πωλήσεις</b> € 77 δισ. 46% συνόλου*	<b>Προ φόρων κέρδη</b> € 2,4 δισ. ** 44% κερδών***
<b>Εργαζόμενοι</b> 220.000	<b>Μισθοί</b> € 4,6 δισ.	<b>Ασφαλ. εισφορές</b> € 2 δισ.	<b>Φόρος επί κερδών</b> € 1,6 δισ.

\* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

\*\* Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

\*\*\* Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

## Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

## Αποστολή

### Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

### Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

### Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

### Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.



## ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

### ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: [info@sev.org.gr](mailto:info@sev.org.gr)

[www.sev.org.gr](http://www.sev.org.gr)

### SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenberg

B-1000 Bruxelles

M: +32 (0) 494 46 95 24

E: [sevbrussels@proximus.be](mailto:sevbrussels@proximus.be)

Ακολουθήστε μας στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης:

